Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy ulicy Hetmańskiej l. 12.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 6. Dnia 22. marca 1896. XXIII. rocznik.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Teofil Merunowicz.

Chwila przełomu.

Związek nasz ma teraz przed sobą okres dość trudny do przebycia. Zaszły bowiem okoliczności, które otwierają wprawdzie dla organizacyi Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych drogi do potężnego rozwoju Ale nie jest to droga gładka i łatwa do przebycia! Owszem, wymaga to wytężenia wszelkich sił, wymaga szczerego, gorącego i wytrwałego poparcia ze strony wiernych mu przyjaciół, ażeby w tej ważnej chwili przełomu nasz Związek stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych zdołał utrzymać się na wysokości stanowiska, zdobytego przeszło dwudziestoletnim trudem najszlachetniejszych pracowników na polu stowarzyszeń, i nie dał się zepchnąć na bok coraz liczniej powstającym i coraz silniejszym przeciwnikom swoim.

Ustawa, zaprowadzająca przymus poddawania się stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych lustracyom, i zawierająca postanowienia, które wywierałyby pewien przymus dla stowarzyszeń, ażeby grupowały się w związki, niewątpliwie wzmocni szeregi stowarzyszeń związkowych nowemi nabytkami, i to nawet znacznemi. Lecz staje zarazem Związek przed ewentualnością silniejszego niż bywało dotąd skupienia się stowarzyszeń konkurencyjnych, jemu przeciwnych. Na tę walkę wypada Związkowi wcześnie przygotować się, i starać się jaknajusilniej uzyskać przystąpienie do Związku tych stowarzyszeń, które dotąd nie należą do Związku, chociaż służą tej samej idei, co i nasze, związkowe stowarzyszenia.

Nie jest to zadanie łatwe rozwiać te uprzedzenia, jakie w niektórych kołach i w niektórych okolicach kraju są zakorzenione przeciwko Związkowi. Teraz jednak, gdy każde stowarzyszenie ma przed sobą do wyboru, albo poddać się pod nadzór urzędowege rewizora, albo należeć do jakiegoś związku dobrowolnego, leży to w interesie Związku samego, jakoteż i każdego stowarzyszenia z osobna, które do Związku nie należy, ażeby starały się jakoś zbliżyć z sobą, i wyrozumieć nawzajem: czy, i pod jakiemi warunkami mogłyby wejść z sobą w stosunek stały?

Z drugiej znów strony, uchwały, powzięte przez sejm w ostatniej sesyi, a oddające Bankowi krajowemu do rozporządzenia znaczne sumy z wyraźną wskazówką, ażeby zostały one zużytkowane na koszta zakładania i pierwszego urządzenia Towarzystw zaliczkowych — otwierają znów drugą ewentualność, albo znacznego wzmocnienia Związku zastępem nowych stowarzyszeń, za jego pośrednictwem, i po jego myśli zakładanych, albo też powstania całego zastępu nowych stowarzyszeń, utrzymywanych w rezerwie nieufnej przeciwko Związkowi....

Nie od dzisiaj datują się stosunki wzajemnego szacunku i życzliwości łączące mężów, kierujących działaniem Wydziału krajowego i Banku krajowego, z naszą instytucyą. Wszakżeż oni ją wypiastowali, w niejednej ciężkiej chwili szli jej z pomocą szczerą, i do dziś uznają, że nie byłoby to łatwo zastąpić Związku jakąś nową organizacyą. Byłaby ona może więcej podatną, potulniejszą, łatwiejszą do kierowania. Lecz nie wiemy, czy taka sztuczna roślina zastąpiłaby organizacyę naszego Związku, wyrosłego z pnia najlepszych stowarzyszeń naszych, którego

charakter wyrobił się i ustalił w twardej szkole życia, w walkach, które wymagały i mężkiej determinacyi, i wytrwałości i obywatelskiej ofiarności nie mało?

Mamy więc niepłonną nadzieję, że w tej chwili, gdy Bank krajowy ma przystąpić do obliczonej na wielkie rozmiary akcyi w kierunku zakładania stowarzyszeń, dla rozszerzenia kredytu włościańskiego, nie zechce on w tej akcyi pominąć wypróbowanych usług Związku naszego. Wiemy dobrze że to zadanie nie łatwe, jakie podjęlibyśmy w tym wypadku. Lecz świadomi jesteśmy i tych trudności — i naszych sił, ufni, że im podołamy!

Stowarzyszenia rolnicze.

(Ze sprawozdania rządowego, zawierającego motywa do projektu ustawy o związkach zawodowych rolników, R·dzie państwa przedłożonego).

I.

Na całym obszarze cesarstwa niemieckiego rozwinął się w ostatnich latach potężnie ruch w kierunku tworzenia zawodowych związków rolniczych dobrowolnych.

W czasie debat nad znanym projektem hr. Kanitza wyłoniła się jednakże w kołach agrarnych myśl państwowego związku tych rolników, którzy stale produkują na sprzedaż żyto i pszenicę. Miał to być kartel przymusowy, któryby miał wyłączne prawo sprowadzania z zagranicy pszenicy i żyta; on miałby od związkowych nabywać wszystko wyprodukowane zboże, i sam tylko mógłby wchodzić w stosunki handlowe z projektowanemi równocześnie izbami młynarskiemi, i tym sposobem byłby jedynym regulatorem cen pszenicy i żyta.

Dalej w marcu 1895 r. omawiała niemiecka prasa katolicka projekt zgrupowania wszystkich rolników niemieckich w rolnicze związki lokalne, a tych znowu w związki prowincyonalne. Zadaniem ich byłoby przetwarzanie produktów rolniczych surowych na produkty gotowe, przydatne do konsumcyi. Równocześnie wiec chłopów nadreńskich oświadczył się za organizacyą zawodową małych rolników, i za oddaniem w ręce tej organizacyi całego handlu zbożowego.

W roku 1894 wpłynęła znów do parlamentu niemieckiego petycya dra Stolpa. Żądał on w niej, aby w każdej gminie powstała korporacya rolników, żyjących wyłącznie tylko z dochodów roli, i aby ta korporacya sprawowała rodzaj nadzoru nad gospodarstwem swoich członków.

W jesieni r. 1895 na dorocznem XI. zebraniu powszechnego związku 3.000 niemieckich spółek i stowarzyszeń rolniczych systemu Raiffeisena stwierdzono iż liczba rolniczych związków w całem państwie, i to nader szybko wzrasta. Stwierdzono jednakże równocześnie, iż związki te, które się dawniej zajmywały tylko zakupnem nasion i narzędzi dla członków, dostarczaniem im kredytu i sprzedażą produktów mleczarskich, obecnie biorą w swe ręce organizacyę sprzedaży zboża, mięsa i chleba na rachunek członków. Skonstatowano dalej, że organizacya ta jest stopniowo coraz rozleglejszą, i obejmuje po kolei gminy, powiaty, obwody i prowincye. Aby tedy skonsolidować podaż zboża oświadczył się związek powszechny za tem, iżby organizacya związków rolniczych, sprzedających produkty swoich członków, objęła całe państwo i stanęła w związku z państwowymi czy prywatnymi domami składowymi.

Z powyższymi postulatami samych interesowanych w zgodzie były zapatrywania władz rządowych. Rząd cesarski oświadczył gotowość popierania budowy związkowych szpichlerzy, a pruski minister rolnictwa zawiadomił sejm pruski, iż rząd zamierza w najbliższej przyszłości zbudować kilka wielkich szpichlerzy i wydzierżawić je na domy składowe związkom rolniczym. To samo przyrzekła pruska mowa tronowa z roku bieżącego.

Jestto dalszy krok, który Prusy czynią na drodze rozwoju organizacyi zawodowej rolników. Pierwszym bowiem krokiem było stworzenie w roku 1890 Izb rolniczych. Zadaniem ich korporacyjna organizacya zawodu rolniczego, a dalej ewidencya interesów rolniczych, żywotnych dla danej prowincyi, działalność ku podniesieniu gospodarstw rolnych pod każdym względem, i wreszcie informowanie władz rządowych w sprawach, dotyczących rolników, a zwłaszcza też w kwestyi kredytu rolnego. Izby te, obejmujące całą prowincyę, otrzymały prawo łączyć się organicznie z dobrowolnemi prywatnemi spółkami rolniczemi w gminach, zastępować i nawet przejmować na się obowiązki, prawa, majątek, zakłady i zadania prywatnych związków prowincyonalnych, a wreszcie wspierać wszelkiego rodzaju prywatne stowarzyszenia rolnicze. Co najważniejsze, to to, iż rząd przyrzekł Izbom po przeprowadzeniu reformy ustawy giełdowej, udzielić decydującego wpływu na notowanie cen zboża i oddać im zarząd rynkami zbożowymi i targami na bydło. Wolno też Izbom stawiać samoistne wnioski. Członkowie Izby wychodzą z wyboru, a wydatki jej budżetu pokrywa dodatek do podatku gruntowego, nałożony w maksymalnej wysokości 0·5% na wszystkich rolników w okręgu danej Izby rolniczej.

Izby takie istnieją już w większej części prowincyi pruskich, między innymi w ziemiach polskich.

W Badeńskiem oddano dostawy ziemiopłodów dla wojska powiatowym związkom rolniczym. Oprócz tego, rząd pomógł do założenia wielkiego na cały kraj związku rolników, pomaga materyalnie spółkom, zakładanym dla sprzedaży produktów rolniczych i nawet płaci premię tym związkom, które udowodnią, iż sprzedały wspólny towar jednemu tylko kupcowi.

Generalny komitet bawarskich związków rolniczych oświadczył się również za zakładaniem lokalnych spółek rolniczych, za oddawaniem w ich ręce domów składowych, za pożyczkami państwowemi na zboże, w tych składach złożone, i wreszcie za rozszerzeniem działalności kas pożyczkowych na sprzedaż produktów rolniczych. Rząd bawarski zgodził się na dostawę zboża dla wojska przez spółki, polecił zarządom kolejowym, aby, budując domy składowe, uwzględniały interesy rolników i cel związków, i aby bank królewski wydawał pożyczki na zboże w domach składowych.

Jesienne zebranie przeszłoroczne powszechnego związku bawarskich stowarzyszeń rolniczych postanowiło zmienić statuty swoje tak, aby na przyszłość sprzedaż produktów rolniczych była głównem jego zadaniem, i aby się mógł podejmować dostawy wszelkich żywności dla całej armii bawarskiej, a to zapomocą związków lokalnych. Powszechny związek bawarskich towarzystw zaliczkowych, popiera finansowo dostawy wojskowe, dokonywane przez samychże rolników.

Saski centralny związek rolniczy uchwalił w zimie r. 1894 domagać się od rządu, aby pobudował domy składowe na zboże w najważniejszych centrach zbożowego handlu, aby domy te oddał związkom rolniczym do użytku, i aby udzielał kredytu z kasy państwowej na zboże w tych domach złożone

Ze wszystkich tedy postulatów i z całej działalności władz państwowych niemieckich wynika jasno, iż najistotniejszą potrzebą rolników tamtejszych jest uregulowanie handlu zbożowego, a najwłaściwszym do tego środkiem, system związków, obejmujący całe państwo. Oprócz tego w różnych punktach Niemiec próbują związki rolnicze prowadzić na własną rękę młyny parowe i piekarnie. Dalej, śląski związek centralny spółek rolniczych ustanowił nieustającą komisyę dla popierania rozwoju stowarzyszeń zaliczkowych, uważając, że są one dzielnym czynnikiem w rozwoju rolnictwa. Do koncentracyi jednak i organizacyi systemu związków rolniczych najpotężniej bezwątpienia przyczyni się ustawa pruska, uchwalona już przez sejm pruski, powołująca do życia centralną kasę dla wszystkich pruskich stowarzyszeń pożyczkowych i gospodarczych, i to kasę dotowaną ze skarbu państwa milionem marek. Natychmiast zgłosiło wiele związków rolniczych przystąpienie swoje do tej kasy i do ogólnego związku towarzystw zaliczkowych.

Nakoniec należy przypomnieć, że bawarska izba posłów w lutym r. 1896 uchwaliła założyć związkowy bank hipoteczny, któryby stał pod dozorem państwa, i korzystał z jego kredytu.

Spółka ślusarska

w Świątnikach górnych pod Krakowem.

W rozwoju przemysłu pracowitych Świątniczan, wyrabiających kłódki, bardzo znaczną rolę odgrywa dziś „Spółka ślusarska“. Założona w r. 1889 za inicyatywą i do 30. kwietnia 1893 prowadzona pod kierownictwem p. Kazimierza Bruchnalskiego, w owym czasie kierownika c. k. szkoły ślusarskiej w Świątnikach górnych, spółka z każdym rokiem zwiększa swe obroty, przysparza dorobku członkom. i sama wzrasta w siły w zasobach, przezornie zbieranych. Po panu K. Bruchnalskim, kierownictwo objął p. Józef Najder, i przy współudziale p. Ludwika Zagajewskiego, nauczyciela c. k. szkoły ślusarskiej, dalej pomyślnie rozwój Spółki prowadzi. Poważne zasługi około rozwoju Spółki położył obecny jej prezes, ks. Franciszek Karpiński, mamy więc nadzieję, że i nadal na czele stowarzyszenia pozostanie. Na innem miejscu podajemy bilans Spółki za r. 1895, tu zaznaczymy stopniowy rozwój Spółki w cyfrach udziałów i funduszu rezerwowego.

W roku		wynosiły	udziały	fund. rezer.
W roku	1889	wynosiły . .	682 zł. — ct.	613 zł. — ct.
„	1890	„	1.549 „ 69 „	774 „ 80 „
„	1891	„	2.852 „ 14 „	892 „ — „
„	1892	„	2.696 „ 68 „	1.398 „ 20 „
„	1893	„	4.549 „ 45 „	1.701 „ 20 „
„	1894	„	5.437 „ 72 „	2.004 „ 20 „
„	1895	„	5 898 „ 89 „	3.625 „ 50 „

Nadto w tym ostatnim roku przeznaczono na fundusz budowy domu 658 zł. 20 ct. Za ostatni, 1895 r. wypłaciła Spółka swym członkom 15% dywidendy od udziałów i 15 , rabatu od dostarczonego członkom materyału do wyrobu. Gdy Spółka nie poprzestaje na zysku z handlu kłódkami, ale także na dostarczony członkom materyał ponad koszta własne naznacza cenę wyższą, i tem zyski podnosi, to zupełnie słusznem jest i sprawiedliwem, że rozdziela zysk na materyale pomiędzy tych członków, którzy ten materyał przerabiali, w stosunku do ilości, przez każdego przerobionej. W taki sposób w tym rabacie z dołu bywa samym pracownikom zysk, bezpośrednio na nich osiągnięty, zwracanym, i to w stosunku do ich pracowitości.

Że stosunkowo w tak krótkim czasie Spółka tak piękny osiągnęła rezultat, nie należy przypisywać jakimś bajecznym zyskom, ale wyłącznie i jedynie bardzo taniej i oszczędnej, a rozumnej administracyi. Pierwszy kiero-

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc luty 1896.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Stan udziałów i funduszu rezerwowego (wł. malat.) z końcem miesiąca	Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca	Wkładki oszczędności: Włożono w ciągu miesiąca	Wkładki oszczędności: Wyjęto w ciągu miesiąca	Wkładki oszczędności: Stan z końcem miesiąca	Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca	Pożyczki zaciągnięte: Zaciągnięte w ciągu miesiąca	Pożyczki zaciągnięte: Spłacone w ciągu miesiąca	Pożyczki zaciągnięte: Stan z końcem miesiąca	Saldo rachunku Banku krajowego
	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.
Bieczu Tow. wz. kred.	16401 97	43516 85	1905	2309 60	43112 25	15838 73	5403	5746	15495 73	1425 70
Bochni	23529 96	39684 48	3401 14	912 36	42173 26	5700	1050	2100	4650	
Bołszowcach B. z	14133 24	15566 51	1587 66	305 58	16848 59	10567	1219	1828	9958	
Bołszowcach K. z. „Nadz.“	5091 22	4473 68	837 75	100	5211 43	3500	2300	900	4900	
Borszczowie P. k. z. i oszcz.	7396 86	6184 50	605 48	115 54	6674 44	8948	3610	3558	9000	
Bóbrce	13320 66	19025	275 77	90 84	19209 93	7000	1200	1550	6650	892 19
Brzesku	80324 44	131266 56	6482 11	2870 73	134877 94	27071	11400	12690	25781	91 49
Brzostku	4366 95	9173 17	68 75	110	9131 92	11540 33	1614	2065	11089 33	
Brzozowie	32937 72	197367 53	6192 43	2152 57	201407 39					
Cieszanowie	20269 69	59354 63	1063 30	2029 74	58388 19	25100	2700	3200	24600	1444 65
Czortkowie	17921 96	52198	1788 96	1120 14	52866 82					864 46
Dąbrowie	99036 87	185813 11	7661 87	5384 68	188090 30	41031 86	10206 94	8918 75	42320 05	
Delatynie B. z. „Nadz.“	8425 81	3746 76	938	311 95	4372 81	7416 39	4866	3270	9012 39	3000
Dębicy T. wz. kr.	46427 74	192972 37	12894 25	6597 54	199269 08	34045	2665	2460	34250	9516 27
Dobczycach St. p. i o. Wz. p.	8071 38	18348 90	746 60	776 45	18319 05	14600	5100	4400	15300	
Dobromilu	38152 44	52431 71	2188 06	2460 95	52158 82	1500		500	1000	536 35
Drohobyczu	57009 52	211917 08	8043 24	4488 63	215471 69					
Dukli	22369 53	56928 59	1046	356 93	57617 66	15471	6890	5570	16791	1709 87
Dynowie	12583 52	59590 12	2827 54	1059 02	61358 64	8783	500	292	8991	
Glinianach	65529 99	83937 22	2729 03	1821 51	84844 75	35487 99	10494 15	13224 10	32758 04	827 73
Głogowie	45646 59	168123 38	5442 54	5858 26	167707 66	18500	2400	258 48	20641 52	
Gorlicach	138875 53	428337 12	78800 68	45996 91	461140 89	398224 68	139887 31	208647 99	329464	
Grybowie	38446 71	178126 89	4912 28	3335 17	179704	4680	7400	300	11780	
Husiatynie	9382 51	34707 81	7020 96	2702 85	39025 92	13020	1220	1600	12640	
Jaryczowie nowym K. z.	6403 39	1302 04	98 72	6	1394 76	5330	4000	4380	4950	
Jaworowie	45041 66	108975 81	4333 26	2679 47	110629 60	53350	10250	10580	53680	2869 13
Jaśle	84487 72	224319 61	9719 67	9502 21	224537 07	85837	28447	25647	88637	2006 41
Jordanowie St. p. „Pr. i o.“	30284 06	62791 16	2357 01	2103 01	63045 16					
Kalwaryi zebrz. St. o. i poż.	4227	2309	4298 50		6607 50					
Kamionce strum.	26866 77	77726 49	24858 44	16007 51	86643 20	22500			22500	
Kolbuszowie „Szcz. Boże“	29846 26	69817 39	2702 93	1599 72	70920 60	12600	7400	8200	11800	
Krakowie	116433 47	330494 49	15236 06	18741 18	333997 07	146324	70414	56402	160336	
Krynicy St. poż. i oszcz.	18700 73	79102 80	9169 49	4545	83727 19	12750	3400	4350	11800	
Kulikowie K. z. „Nadz.“	12334 24	9167 66	148 25	862 20	8568 71	20700	1000	400	21300	
Lubaczowie T. kr. miej.	40740 45	33353 46	1403	1766 46	32990	7175	300	4225	3250	
Lwowie B. z.	184964 13	639380 26	49974 59	86043 18	603311 67	528490	240278 70	215270	553498 70	
„ Pow. T. z.	18893 23	43940 84	1655 66	1420	44176 50	19350			19350	
„ T. z. urz. poczt.	41860 79	28505 72	3173 37	719 82	30959 27	28500	3000	6000	25500	
„ Związek kr.	17065	4326 87	313	1332 33	3307 54	61651 20	37585 62	21443 81	77793 01	
Makowie st. poż. „Wz. p.“	74772 32	139874 30	4001 86	1344 01	142532 15					
Milówka St. o. i p. „Opat.“	21191 36	39375 58	557 18	725 47	39207 29	14650	585	640	14595	
Oświęcimie T. oszcz. i poż.	100834 80	288409 15	15525 97	17368 73	286566 39	11800		4500	7300	
Pilźnie St. oszcz. i poż	13107 71	66704 04	3064 10	2741 44	67026 70	7946 34	1551	1548 33	7949 01	
Podgórzu St. p. i o. Wz. p.	82707 76	410088 86	14647 16	16354 47	408381 55	30030	6845	9060	27815	7800
Podhajcach	30160 65	48420	1516	1408	48528	21100		1200	19900	2423 58
Radomyślu St. o. i poż.	7805 24	12708 32	1530 53	926 84	13312 01	9430	2982	2531	9881	
Radymnie K. z.	9348	15229 33	1834 22	346 09	16717 46	9870	6615	4120	12365	
Radziechowie	68766 94	148385 82	5484 05	6239 61	147630 26	31500	12000	12000	31500	3713 39
Rohatynie	26682 86	56627 03	1402 97	1664 29	56365 71					
Rozdole	4363 29	4516 53	28 53	29 99	4515 07	8500		100	8400	

Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Saldo odsetek z końcem miesiąca	Reszta pozycyi stanu biernego z końcem miesiąca	Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca	Pożyczki udzielone: Spłacono w ciągu miesiąca	Pożyczki udzielone: Udzielono w ciągu miesiąca	Pożyczki udzielone: Stan z końcem miesiąca	Koszta założ. ruchomości i adm. z końcem miesiąca	Reszta pozycyi stanu czynnego z końcem miesiąca	Gotówka z końcem miesiąca
	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.
Bieczu Tow. wz. kred.		648 92	56295 89	11260 08	12112	57147 81	506 73	18884 11	545 92
Bochni	1301 17	1371 07	66515 70	12205 95	12826 89	67136 64	583 10	2643 89	2661 83
Bołszowcach B. z	497 02	1259 66	35380 52	7161 05	7905	36124 47	698 42	4934 79	938 83
Bołszowcach K. z. „Nadz.“	149 70	1500 76	10589 08	1182 77	3490	12896 31	102 73	3627 89	226 18
Borszczowie P. k. z. i oszcz.	184 37	612 49	21730 56	3012 62	5461	23278 94	378 10		211 12
Bóbrce		1212 16	35831 21	685 47	350	35495 74	1263 84	2044 94	2480 42
Brzesku	3807 21	3151 83	235051 70	68157 50	69663 50	233545 70	1340 97	8587 13	4560 11
Brzostku			24036 50	7833	8090	24293 50		73 53	221 17
Brzozowie	5230 08	4254 42	224840 12	19729 67	24895	230005 45	662 19	10432 38	2729 58
Cieszanowie	64 32	1192 76	84895 94	1786 37	1041	84150 57	1464 94	18533 95	1810 15
Czortkowie	1671 21	2035 94	66623 62	9209 37	13891 32	71305 57	442 78	1611 31	2000 23
Dąbrowie	4381 37	6793 63	320987 18	17733 75	18921 02	322174 45	1508 21	15644 78	954 11
Delatynie B. z. „Nadz.“			12173 02	1918	4061	14316 02	452 92	9906 34	135 73
Dębicy T. wz. kr.	6731 63	7716 76	289766 19	77273 33	86522 50	299014 86	1410 31	3179 75	306 56
Dobczycach St. p. i o. Wz. p.		480 95	36976 02	2048	3354	38282 02	631 81	2854 99	402 56
Dobromilu	1529 63	2871	87216 83	4687 92	6515	89043 91	352 91	6020 61	830 81
Drohobyczu	2909 80	2933 69	248087 13	26845	30968	253210 13	1363 42	19518 63	5232 52
Dukli	388 80	22 93	91939 57	10913 90	14175	95200 67	911 72	1882 93	904 46
Dynowie	873 26	2096 62	83593 82	4104 13	5465	84954 69	74 11	767 91	106 33
Glinianach	2990 80	3599 99	170972 03	36537 91	36217 49	170651 61	1614 13	18043 03	242 49
Głogowie	3433 08	359 46	219047 76	9072	12615	222570 75	494 43	12600	2123 13
Gorlicach	13213 08	25256 03	909164 71	269637 94	240264 74	879791 51	1567 74	78599 50	7990 78
Grybowie			212604 61	2605 52	6530	216529 09	140 19	10526 79	2734 64
Husiatynie	1529 38	1482 89	54372 03	4486 24	8650	58535 79	518 85	3196 20	1809 86
Jaryczowie nowym K. z.	279 13	254 87	11980 46	669 23	267 50	11578 75	285 85	1323 54	94 01
Jaworowie	3957 55	852 38	197338 33	15867 35	18361	199831 98	1702 75	12884 30	2611 29
Jaśle	4018 42	20432 51	358021 66	62487 30	64358 90	359893 26	1360 56	61239 51	1625 80
Jordanowie St. p. „Pr. i o.“	2994	33 11	75623	5986	6425	76062	379 92	19478 75	1802 12
Kalwaryi zebrz. St. o. i poż.	726 18	31 80	3780		5940	9720	400 30		1472 18
Kamionce strum.	1441 39	6158 02	117824 12	5847 33	6991	118967 79	604 28	8912 06	15125 26
Kolbuszowie „Szcz. Boże“	1802 19	3115 22	114458 35	12083 23	13749	116124 12	290 19	526 54	543 42
Krakowie	8267 17	8393 47	559776 13	160528 05	169689	564544 08	2866 29	37578 12	22438 69
Krynicy St. poż. i oszcz.	129 82		108751 24	4991	8345 52	112105 76	728 31	883 07	640 60
Kulikowie K. z. „Nadz.“		936 88	37332	1502	1423	37253	803 76	4233 38	849 69
Lubaczowie T. kr. miej.	2868 47		77474 09	3098 58	1343	75718 51	355 57	3620 99	153 85
Lwowie B. z.	17707 68	7392 71	1326258 71	355170 84	344841 44	1315929 31	6145 11	39545 27	5255 20
„ Pow. T. z.			74045	1131	2456 50	75370 50	307 23	5601 47	1140 53
„ T. z. urz. poczt.	1967 47	60 43	97409 91	9017 29	10253 34	98645 96	662 37	745 69	293 94
„ Związek kr.	1380 82		75334 16	24348 81	38654 46	89639 81	1938 90	4980	2987 66
Makowie st. poż. „Wz. p.“	7224 08	5142 51	172484 21	12263 02	13029	173250 19	1294 34	52888 95	2238 58
Milówka St. o. i p. „Opat.“	310 30	521 75	56674 70	578	2459	58555 70	1895 10	15136 24	238 66
Oświęcimie T. oszcz. i poż.	8600 49	13353 73	369779	9540	9496	369735	939 80	39601 42	6379 19
Pilźnie St. oszcz. i poż	712 03	1520 82	87490	5461	6255	88284	861 25	887 15	283 87
Podgórzu St. p. i o. Wz. p.	11983 08	1078 90	524925 98	119116 33	125818 99	531628 64	3520 91		4616 74
Podhajcach	2392 71	3392 83	102067 77	4271 65	3590	101386 12	398 83	2708 73	2304 09
Radomyślu St. o. i poż.			27171 50	2701	4432	28902 50	369 11	942 53	784 11
Radymnie K. z.	295 33	1106 55	32148 10	3119 44	3715	32743 66	2064 99	2132 22	2891 47
Radziechowie	2378 68	7505 45	246852 74	15247 23	16625 90	248231 41	609 03	11746 03	908 29
Rohatynie		3384 30	77850 40	3072 89	2307 09	77084 60	633 74	4568 72	1218 65
Rozdole	131 47	282 68	15705 03	333 48	270	15641 55	533 41	1396 14	121 11

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc luty 1896.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Stan udziałów funduszu rezerwowego (wł. mająt.) z końcem miesiąca zł. ct.	Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca zł. ct.	Wkładki oszczędności: Włożono w ciągu miesiąca zł. ct.	Wkładki oszczędności: Wyjęto w ciągu miesiąca zł. ct.	Wkładki oszczędności: Stan z końcem miesiąca zł. ct.	Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca zł. ct.	Pożyczki zaciągnięte: Zaciągnięte w ciągu miesiąca zł. ct.	Pożyczki zaciągnięte: Spłacone w ciągu miesiąca zł. ct.	Pożyczki zaciągnięte: Stan z końcem miesiąca zł. ct.	Saldo rachunku Banku krajowego zł. ct.
Rymanowie	19994 45	144945 05	2861 10	1306 75	146499 40		7928 75	.	7928 75	.
Samborze K. z. rz. i rol.	1745 .	4447 43	2485 57	450	6483 .	.	3000	.	3000	.
Szczercu	8913 87	9829 71	391 34	38 79	10182 26	12495 .	3295 .	3710 .	12080	. .
Skałacie Tow. z. i kr.	37519 64	35003 01	4734 17	6715 15	33022 03	52072	4950	8617	48405	. .
Skawinie T. poż. i oszcz.	2554 62	10137 19	1844 .	1073	10908 19	.	.	.		.
Sokalu	36580 87	120081 72	9311 78	5879 77	123513 73	26319 26	3500 .	.	29819 26	.
Strusowie K. oszcz. i poż	8842 48	27186 97	3041 28	2170 59	28057 66	3240 .	750 .		3990 .	.
Stryju	46054 52	91410 44	7475 67	4423 39	94462 72	9000 .			9000 .	1816 49
Tłumaczu st. kr. „oszcz."	23792 93	83222 69	5169 58	6159 52	82232 75	9700	2790 .	3100 .	9390	
Turce	9271 84	38582	874 51	30	39426 51	11644 .	7212 47	5455	13401 47	982 73
Ustrzykach dol. T. zalicz.	5693 70	11704 75	3019 78	476 20	14248 33	7253 35	2475 .	713 35	9015	. .
Zaleszczykach T. kred.	593 64	1665 75	201 25	300	1567 .				.	
Złoczowie	95374 90	176249 93	14020 43	10761 70	179508 66					5865 45
Żółkwi	45124 95	64064 51	967 50	1813 62	63228 39	52975	6000 .	6700	52275	2753 93

Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Saldo odsetek z końcem miesiąca zł. ct.	Reszta pozycyi stanu biernego z końcem miesiąca zł. ct.	Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca zł. ct.	Pożyczki udzielone: Spłacono w ciągu miesiąca zł. ct.	Pożyczki udzielone: Udzielono w ciągu miesiąca zł. ct.	Pożyczki udzielone: Stan z końcem miesiąca zł. ct.	Koszta założ., ruchomości i adm. z końcem miesiąca zł. ct.	Reszta pozycyi stanu czynnego z końcem miesiąca zł. ct.	Gotówka z końcem miesiąca zł. ct.
Rymanowie	3308 71	1777 60	153939 23	8010 05	21947 33	167876 51	509 89	6531 60	4590 91
Samborze K. z. rz. i rol.	272 69	178 15	4701 .	36 50	6174 .	10838 50	24 97	246 34	569 03
Szczercu	.	331 61	30253 10	1328 99	1392 70	30316 81	101 19	676 48	413 26
Skałacie Tow. z. i kr.	2297 50	3507 74	117830 53	16097 81	11880 .	113612 72	152	9021 07	1966 12
Skawinie T. poż. i oszcz.	248 54		12684 48	634 91	898	12947 57	179 14		1184 64
Sokalu		3041 03	142244 58	6863 31	12997 .	148378 27	546 22	42042 11	1988 29
Strusowie K. oszcz. i poż	1617 67	628 27	40227 86	2722 35	4570	42075 51	518 55	. .	542 02
Stryju	2363 41	4511 32	137167 67	13364 77	12046 66	135849 56	974 17	15496 69	5888 04
Tłumaczu st. kr. „oszcz."	1302 95	2362 34	103925 95	20992 21	23468 15	106401 89	147 96	10402 69	2128 43
Turce	677 36	737 64	59703	7399 48	8434 .	60737 52	1211 40	296 77	2251 86
Ustrzykach dol. T. zalicz.	252 26	20 35	22724 97	635 86	5095	27184 11	829 67	502 36	713 50
Zaleszczykach T. kred.	149 99		2044 03	42 50	.	2001 53	274 66	5 78	28 66
Złoczowie	9934 03	313 16	249979 50	10228 32	8008 .	247759 18	6369 07	22061 11	3075 94
Żółkwi	. .	1947 99	151183 14	5628 79	4440	149994 35	1993 02	10210 23	3132 66

wnik Spółki pełnił obowiązki bezinteresownie, zaś jego następca, p. Józef Nayder, dziś sprawami Spółki kierujący, początkowo za bardzo małem wynagrodzeniem i z prawdziwem poświęceniem dla dobra instytucyi, dopiero w ostatnim roku, 1895, otrzymał wynagrodzenie w odpowiednim stosunku do wzrostu dochodów Spółki. Stałe swe powodzenie i skuteczną walkę z tandetną konkurencyą zawdzięcza Spółka temu, że przyjmuje i nabywa tylko towar wyborowy, i taki też nabywcom dostarcza. Tem wyłącznie zwycięża dotąd Spółka handlarzy miejscowych, w których ręku handel ten od wieków spoczywał i dziedzicznie z ojca na syna przechodził, a co ważniejsze, zwycięża obecnie już 5 firm żydowskich w Krakowie, które o 25% do 30% taniej kłódki od Świątniczan i okolicznych włościan nabywają, naturalnie już w znacznie gorszym, tandetnym wyrobie. — Tak więc „Spółka ślusarska" w Świątnikach górnych podtrzymuje dobroć wyrobu tego przemysłu, a tem samem i sam przemysł, który przez handel żydowski wyzyskiwany, musiałby się zniżyć do tandety, a wskutek tego z czasem i upaść, nie wytrzymując konkurencyi z wyrobami fabrycznemi.

Bilans Spółki za rok 1895 przedstawia się jak następuje:

a) Stan czynny:

Gotówka	1.622 zł.	93 ct.
Materyały surowe	1.551 „	11 „
Zapas kłódek	4.122 „	70 „
Wierzytelności u członków	913 „	51 „
Wierzytelności u kupców	5.916 „	36 „
do przeniesienia	14.126 zł.	61 ct.
z przeniesienia	14.126 zł.	61 ct.
Koszta założenia i ruchomości	469 „	64 „
Zaliczki na płace	105 „	— „
Odsetki przenośne	1 „	69 „
razem	14.702 zł.	94 ct

b) Stan bierny:

Udziały	5.898 zł.	89 ct.
Fundusz rezerwowy	3.625 „	50 „
Wierzytelności członków	1.054 „	37 „
Instytucye i niecztonkowie	2.022 „	70 „
Czysty zysk	2.101 „	48 „
razem	14.702 zł.	94 ct.

Po odbytej lustracyi Spółki, uchwaliło walne zgromadzenie przystąpić do Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, a nie wątpimy, że Wydział Związku życzeniu temu zadość uczyni, i stowarzyszenie to, pod każdym względem użyteczne i dobrze zorganizowane, do grona związkowych stowarzyszeń zaliczy.

Ruch stowarzyszeń.

Dary i subwencye na rzecz **Funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stow. zarob. i gosp.** w myśl okólnika Zarządu, nadesłały dotychczas z czystych zysków za rok 1895 następujące Towarzystwa:

6. Towarzystwo zaliczkowe w *Dąbrowej* . . 60 zł.
7. Pow. Tow. zaliczkowe w *Głogowie* . . 10 „

We Lwowie, dnia 22. marca 1896.

W. Terenkoczy. *N. Ulmer.*

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza w miesiącu styczniu b. r następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Nowe stowarzyszenia:

C. k. Sąd obwodowy w Samborze jako Sąd handlowy ogłasza, iż do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych wpisaną została firma: „Escompte und Vorschuss Verein in Stryj, registrirte Genossenschaft mit beschrankter Haftung" „Towarzystwo eskontowe i zaliczkowe w Stryju, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką". Siedzibą stowarzyszenia jest Stryj. Przedsiębiorstwo polega na statucie uchwalonym na Walnem zgromadzeniu członków na dniu 29. lipca 1895 odbytem. Przedmiotem tego przedsiębiorstwa jest dostarczanie członkom swoim pieniędzy za pomocą wspólnego kredytu. Członkami Dyrekcyi są, Józef Horowitz, Eliasz Rosenberg. Izrael Jakób Damm, właściciele realności i Michel Jakób Auerbach, kupiec w Stryju, tudzież Saul Presser, kupiec i właściciel realności w Kałuszu.

Firmę stowarzyszenia podpisuje Dyrekcya w ten sposób, że dwaj członkowie Dyrekcyi podpisują się pod firmą Towarzystwa.

Dla potwierdzenia odbioru wkładek w dziale oszczędności, wystarcza jednak podpis jednego dyrektora wspólnie z podpisem kasyera lub kontrolora.

Wysokość jednego udziału wynosi 50 zł., i musi być wpłaconym zaraz przez każdego przystępującego do stowarzyszenia.

Odpowiedzialność członków za zobowiązanie stowarzyszenia jest ograniczoną w ten sposób, że członkowie odpowiadają za zobowiązanie Towarzystwa swoimi udziałami a nadto kwotą w 4-krotnej wysokości swoich udziałów.

Wszelkie ogłoszenia w sprawach stowarzyszenia podpisywane będą pod firmą Towarzystwa przynajmniej przez dwóch członków Dyrekcyi i przybite zostaną w publicznych miejscach.

(Uchwała z dnia 5. października 1895 l. 12.036).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Stanisławowie podaje do powszechnej wiadomości, że równocześnie polecono prowadzącemu tus. rejestra wpisanie do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych nowozałożonego stowarzyszenia „Commercieller Credit-Verein in Monasterzyska, registrirte Genossenschaft mit beschrankter (fünffacher) Haftung" z tem, że:

I. Firma stowarzyszenia opiewa „Commercieller Credit-Verein in Monasterzyska".

II. Siedziba stowarzyszenia jest w Monasterzyskach.

III. Przedsiębiorstwo stowarzyszenia polega na statucie z daty Monasterzyska, dnia 4. września 1895.

IV. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest prowadzenie interesu kredytowego celem dostarczania członkom stowarzyszenia potrzebnych im do prowadzenia handlu, przemysłu i gospodarstwa rolniczego kapitałów w drodze wzajemnego kredytu.

V. Za zobowiązania stowarzyszenia odpowiadają tegoż członkowie w razie potrzeby pięciokrotnym udziałem.

VI. Udział członków jest ustanowiony na kwotę co najmniej 50 zł. wynoszącą płatną zaraz w całości przy wstąpieniu członka lub też w dziesięciu po sobie następujących równych ratach miesięcznych.

VII. Dyrekcya składa się z pięciu członków, wybrać się mających z pośród członków stowarzyszenia na okres dziewięcioletni.

VIII. Firmę podpisują ważnie co najmniej dwaj członkowie Dyrekcyi przez pomieszczenie swych nazwisk obok firmy stowarzyszenia.

IX. Obwieszczenia dotyczące spraw stowarzyszenia odbywają się przez publiczne afigowanie.

(Uchwała z dnia 16. grudnia 1895 l. 19.812).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Rzeszowie ogłasza niniejszem, iż zarządził w dniu dzisiejszym wpisanie do rejestru handlowego dla stowarzyszeń gospodarczych i zarobkowych przy firmie: „Towarzystwo zaliczkowe w Łańcucie, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką“, przeobrażonej obecnie na firmę: „Kasa zaliczkowa i oszczędności w Łańcucie, stow. zarejestrowane z nieogr. poręką“, że zamieszczone tamże postanowienie: „do ważności i zobowiązań potrzeba obok firmy podpisów wszystkich trzech dyrektorów“ zostaje wykreślone a że w jego miejsce wpisuje się postanowienie: „do ważności zobowiązania wobec osób trzecich potrzeba podpisu dwóch członków Dyrekcyi“.

Uchwała z dnia 30. stycznia 1896 l. 1.083).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Wadowicach ogłasza, że w dniu 7. grudnia 1895 wpisano do rejestru stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych firmę: „Towarzystwo oszczędności i pożyczek w Kalwaryi zebrzydowskiej, zarejestrowane z ograniczoną poręką“ z następującemi postanowieniami:

1. Na podstawie statutu z daty Kalwarya 28. listopada 1895 zawiązało się stowarzyszenie pod firmą: „Towarzystwo oszczędności i pożyczek w Kalwaryi Zebrzydowskiej, zarejestrowane z ograniczoną poręką“ z siedzibą w Kalwaryi zebrzydowskiej;

2. Zadaniem spółki jest szerzenie oszczędności i korzystne lokowanie pieniędzy, oraz udzielanie członkom pożyczek. Każdy członek może mieć tylko jeden udział wynoszący od 20 zł. do 500 zł.;

3. Czas trwania Towarzystwa jest nieograniczony;

4. Zarząd Towarzystwa sprawuje Dyrekcya, złożona z trzech dyrektorów i tyluż ich zastępców. W skład pierwszej Dyrekcyi wchodzą pp. Henryk Fuchs, Józef Kossowski i Jan Modelski jako dyrektorowie, zaś Jan Erychleb, Ignacy Rychlik i Cyryl Tchorzewski jako ich zastępcy, wszyscy w Kalwaryi zamieszkali;

5. Wszelkie ogłoszenia i zawiadomienia w sprawach Towarzystwa wychodzić będą pod jego firmą z podpisem przynajmniej dwóch członków Dyrekcyi, zaś wszelkie publiczne obowiązkowe ogłoszenia podawane będą do wiadomości przez umieszczenie na budynku urzędu gminnego w Kalwaryi i w jednym z dzienników krajowych;

6. Za wszelkie zobowiązania stowarzyszenia w obec osób trzecich odpowiadają wszyscy członkowie do wysokości pięciokrotnej udziału członka, stosownie do wymagań ustawy z dnia 9. kwietnia 1873 l. 70. Dz. p. p.

(Uchwała z dnia 31. grudnia 1895 l. 8.047).

Bilansy stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. za rok 1895.

18. Bołszowce. Bank zaliczkowy. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 2.082·62, z rachunku strat i zysków r. 1894 149 69; razem 2.232·31. Straty: z rachunku kosztów urządzenia i ruchomości 50·21, z rachunku kosztów administracyi i podatków 1.049·68, do rachunku bilansu czysty zysk 1.132·31. *b) Bilans.* Stan bierny: udziały 12 020·97, wkładki oszczędności 13.573·48, długi bankowe 11.257 —, odsetki naprzód pobrane 494 74, fundusz rezerwowy 1.927·27, depozyta 149·73, czysty zysk 1.132·42; razem 40.555·61. Stan czynny: pożyczki 35.331·99, odsetki naprzód zapłacone 91·94, odsetki zaległe 358·59, koszta ruchomości i założenia 451·92, zapas druków 130·—, zaliczki procesowe 234·12, lokacye 2.077·27, własna realność 1.553·06, gotówka kasowa 326·72; razem 40.555·61. Członków 639.

19. Dąbrowa. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zysk: od rachunku odsetek 12.283·78. Strata: od rachunku administracyi 5.706 54, koszta administracyi do zapłacenia po zamknięciu rachunków 260·—, do bilansu zysk za rok 1895 6 317·24; razem 12.283·78. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki na skrypta i weksle 318.627·39, odsetki za rok 1895 zaległe 3.948·67, odsetki na rok 1896 wypłacone 339·64, koszta prawne 592·95, lokacya funduszu rezerwowego w papierach 3.137·24, lokacya funduszu rezerwowego w nieruchomości 5.000·—, bank krajowy 2.970·80, gotówka z dnia 31. grudnia 1895 1.524·75; razem 336.141·44. Stan bierny: udziały 76.015 04, wierzyciele w rachunku bieżącym 182.399·58, wierzyciele wekslowi 39.198·37, odsetki na r. 1896 pobrane 2.612·35, odsetki do skapitalizowania od wkładek 4.031·14, fundusz rezerwowy 25.307·72, koszta administracyi do wypłaty po zamknięciu rachunków 260·—, czysty zysk 6.317·24; razem 336.141·44.

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, ul. Lindego l. 4.